

KOTIKUTOISTA

muotinäytöksissä

On aivan oikein, että vähäiset tekstiiliraaka-aineemme käytetään ensi sijassa vaatteina. Sisustustekstiilien vuoro on vasta sitten, kun pukeutumispulma on ratkaistu. Niitten, jotka ovat saaneet vapaasti kutoa kaikenlaisia kotien kaunistamiseksi tarkoitettuja tarvikkeita, oli aluksi vaikeata alistua kutomaan melkein yksinomaan metritavaraa vaatetukseen. Voittaja on kuitenkin se, joka kaikissa olosuhteissa pyrkii tuottamaan parhainta ja kauneinta. Silloin vaikein aika on vain avartanut näkökantaamme.

Suomen Kotiteollisuusliitto järjesti ravintola Adlonissa 23 ja 24 p. huhtikuuta muotinäytökset, joissa esitettiin villasta, sillasta ja säteristä valmistettuja kotikutoisia muotipukimia. Aikaisemmin olimme saaneet nähdä puhtaasta villasta, vieläpä huolella lajitellusta, kudottuja pukuja marttojen paljon huomiota herättäneessä muotinäytöksessä. Tämä näytös oli pantu toimeen propagandamielessä; me saimme nähdä ihanteet ja tavoitteet. Meidän villamme keskitaso on todellisuudessa vielä paljon näyttelyvillan tason alapuolella. Oli kerrassaan ilahduttavaa, että kaupallinen kotiteollisuus, joka on monin säikein sidottu säädöksiin ja määräyksiin, rupesi puuhaamaan näytöstä, joka esitti meille raaka-ainetilanteen todelliset kasvot.

Ne villapuvut, jotka esitettiin meille näytöksessä, oli kudottu siitä villalangasta, jota ylijäämävillan kehruttajat kansanhuollon luvalla saavat kehräämöistä. Tehdas punnitsee asiakkaalle 60 % lankaa villakiloa kohti. Lanka on silloin kehrätty villaseoksesta, johon on kerätty villaa eri lähe-tyksistä. Tällainen villa on perussävyltään aina karkeata, koska lampaamme tuottavat etupäässä kolmannen luokan (hienousaste alle 48) villaa. Jos joku lampaanomistaja onkin luovuttanut hienompaa villaa, hukkuu hänen panoksensa yhteiseen seokseen. Vain harvat kehräämöt ovat kyenneet toimittamaan asiakkailleen heidän omista villoistaan kehrättyä lankaa. Kehräämöillä on huutava koneiston puute. Nykytilanteen vallitessa ei villan laatutasoa voida saada sanottavasti kohotetuksi. Vain vientivilla ja kotona kehrätty villa ovat tarkoituksenmukaisia. Sanomattakin on selvää, että karkeahkosta sekavillaisesta langasta kudottu naisten puku on aika pistävän ja karkean tuntuinen. Päällystakkeina se menettelee paljon paremmin.

Moniin pukuihin oli käytetty sillansekaisesta villasta kehrättyä lankaa. Silla tekee karkean villaseoksen huomattavasti pehmeämmäksi. Lisäksi se tekee mahdolliseksi kehrätä lanka ohuemaksi kuin yksistään karkeahkosta, usein liian

lyhyitäkin kuituja sisältävästä villasta. Silla lisää langan painoa, mutta kuitujen pituus ja hienous vähentävät jonkun verran siitä kehrätyn langan menekkiä. Lopulta on kuitenkin eduksi, että naisten hienompiin pukuihin ei tarvitse kutoa liian paksua kangasta.

Silla esiintyi yksinäänkin pukimien raaka-aineena. Kokemus on osoittanut, että kotikutoiset sillapuvut eivät rypisty läheskään samalla tavalla kuin tehdasvalmisteisista kankaista tehdyt. Sillaakin on kahta lajia, joista toinen tekeytyy pumpuliksi, toinen jäljittelee villaa. Pumpulityyppinen silla (vistra) on kehrätty hyvin ohueksi ja siitä saa hyvinkin onnistuneita pusero-, kesäpuku- ja mikseipä miesten paitakankaitakin. Kun kuidut ovat lisäksi himmennetyt, katoaa langasta halpahintaisuuden leima.

Sopimattominta pukimiin on säteri, keinosilkki. Tuntuu siltä, että olisi melkein velvollisuus hyväksyä säterikin kotiteollisuuteen, kun sitä kerran saadaan kotoisista metsistä, mutta juuri sellaisena kuin se nykyisin esiintyy, tekisi mieli tarjota se tehdasteollisuuden yksinomaiseen käyttöön. Laboratorioissa täytyy keksiä keinot, joilla poistetaan säteristä sen markkinakorea välke. Lisäksi lankojen tulisi olla paljon notkeampia, ohuempia ja kuitenkin kerrattuja. Jäykät, löyhäkierteiset langat tarttuvat helposti nauloihin ja kaikkiin rosoisiin kohtiin ja kangas tulee lyhyessä ajassa hyvin sekaisen näköiseksi. Säterissä pysyy väri huonommin kuin missään muussa raaka-aineessa. Vakavahenkisen kotiteollisuuden harjoittaja ei varmastiakaan hyväksy tällaista raaka-ainetta, mutta kun sitäkin on kerran kokeillut, niin saa tunnollensa rauhan. Kaikenlainen ennakkoluuloisuus pysäyttää kehityksen. Säteri lähti tehtaasta kotiteollisuuden kokeiltavaksi ja ajanmittaan ehkä palaa kehtoonsa.

Näytöksen pukimiin käytetyt langat olivat kaikki tehdaskehruisia. Kaupallisen kotiteollisuuden täytyykin saada käyttää koneella kehrättyä lankaa, sillä käsin kehrätty tulisi aivan liian kaliksi.

Raaka-ainekysymykseen nähden on kotiteollisuus tällä hetkellä voimaton. Sen on alistuttava olosuhteisiin. Siksi on oikeudenmukaista pidättäytyä tuomitsemasta. Kuitenkin tekisi mieli hartaasti pyytää jättämään säteri pois kotiteollisuudesta. Se turmelee arvostelukyvottomien ihmisten maun.

Kankaitten sidokset olivat ajan hengen mukaisesti aivan yksinkertaisia, palttinaa ja toimikasta. Oli ilahduttavaa todeta kuinka kotiteollisuus valppaasti seuraa ulkomaisiakin muotivirtauksia. Kankaitten joukossa oli monia pikkuruutuisia, jotka ovat oikeastaan ajattomia, mutta tällä hetkellä ne ovat taas viimeistä muotia. Valkoisen ja vaalean-

ruskeanruudullinen kesäpuku oli kerrassaan mannermainen. Samoin sinivihreäsävyinen kesätakki. Raikas, skotlantilaisittain punavihreärutuinen sillapuku oli väritykseltään täyteläinen. Erään säteristä kudotun iltapuvun rohkea ruudutus, tummansinisellä pohjalla suuria vaaleita hiekanvärisiä ja lilavärisiä suuria ruutuja, jäi erittäin onnistuneena mieleen. Kaikki me ihastelimme kellanhoitoista ulkolaisesta keinosilkistä kudottua ruudullista iltapukua, jonka pehmeä värisävy toi mieleen kellastuvan, syksyisen koivikon. Juuri iltapuvuissa, vaikkakin langan laatu oli huonoa, näki tavattoman kauniita väriyhdistelmiä. Muutenkin oli väritys jotakin harvaa poikkeusta lukuunottamatta, kauttaaltaan erittäin kaunista, puhdasta ja raikasta. Meille näytettiin pastellinsävyisenä vaalean vihreitä, vispipuuronpunaisia, kullankeltaisia ja valkoisia pukuja. Monet paksummat kankaat olivat vielä nukkapintaisia, mikä lisäsi niiden herkullisuutta.

Kaupallinen kotiteollisuus osoitti tässä muoti-näytöksessä monessa mielessä suuntaa. Sidosten yksinkertaisuus ja koruttomuus, värien raikkaus ja kunnollinen työn suoritus ovat kotiteollisuudessa kallisarvoisia tekijöitä. Yhteistyö lahjakaitten taitelijoitten kanssa löi myöskin leimansa näytöksen tasoon. Jos kaikkiin näihin kankaisiin olisi vielä voitu käyttää parempia aineksia, olisi tulos ollut tietenkin vielä parempi. Tie on joka tapauksessa viitotettu jo nyt ja parempien aikojen koittaessa on helppoa kohottaa aineksien tasoa. Näytökseen olivat seuraavat liikkeet kutooneet kankaita: Taidekudonta, Helmi Vuorelma, Tellervo Oy, Suomen Käsityön ystävät Oy, Aarva ja Sisustustekstiili Oy. Kotiteollisuusliitto on saanut riveihinsä myös uusia jäseniä, jotka osaltaan varmaan tulevat hedelmöittämään liiton toimintaa.

Aino Hausmann.

Konstnären Aino Hausman redogör för Finska Hemslöjdssällskapets manekinuppvisning, där hemvävda tygen presenterades. Hon konstaterar, att ullets medelnivå icke på långt när motsvarar utställningsullets nivå. Man såg lyckade sommar- och skjorttyger av Vistra. Säteri anser hon, att man skall utsluta från hemslöjdsråmnen. Vid denna uppvisning var den industriella hemslöjden i många fall riktningsegivande. Bindvävens enkelhet och anspråklöshet, färgernas friskhet och arbetets ordentliga utförande äro i hemslöjden dyrbara faktorer. Samarbetet med begåvade artister var tongivande för utställningens nivå.